

Prop. 137 S

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 26. april 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Protokollen om tilgang til genressurser og en rettferdig fordeling av fordelene som følger av bruken av disse ressurser til Konvensjonen om biologisk mangfold av 22. mai 1992, ble vedtatt med konsensus på det 10. partsmøtet for Konvensjonen om biologisk mangfold i Nagoya, Japan 18. - 29. oktober 2010. Formålet med protokollen er å oppnå en rettferdig og likeverdig fordeling av de fordeler som følger av bruken av genetiske ressurser.

Protokollen bygger på likebehandling mellom industri- og utviklingsland og vissheten om at alle stater både kan være leverandører og brukere av genressurser. Protokollen pålegger partene både forpliktelser om utforming av regelverk om tilgang til genressurser og krav til å innhente og videreformidle informasjon om bruk av genressurser innhentet fra andre parter. Hver part skal også treffe tiltak for å sikre at genressurser som benyttes er innhentet med samtykke, dersom dette er et krav i leverandør- eller opprinnelseslandet. Protokollen inneholder også regler om til-

gang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser og fordeling av fordeler fra bruken av denne kunnskapen med urbefolknings- og lokalsamfunn som innehar denne kunnskapen.

Norge undertegnet protokollen under en felles undertegningsseremoni i New York 11. mai 2011. 16 stater har ratifisert protokollen og 92 stater har undertegnet den pr. 15. april 2013.

Da protokollen nødvendiggjør lovendring og anses å være av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i medhold av Grl. § 26 annet ledd.

Protokollen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

2 Bakgrunnen for protokollen

Mennesket har til alle tider gjort seg nytte av den genetiske variasjonen i levende organismer, for eksempel ved krysning og seleksjon av planter og dyr med særlige egenskaper. Mulighetene for å utnytte det genetiske materialet i organismene

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

har økt i takt med utviklingen innen bio- og gen-teknologi. Denne utviklingen har medført at genetisk materiale har fått en økt verdi som «råvare» innenfor en rekke sektorer. Utviklingen av et kommersielt produkt med utgangspunkt i genetisk materiale fra naturen krever i de fleste tilfeller spesialisert, langvarig og kostbar forskning, utvikling og utprøving.

I utviklingen av kommersielle produkter kan utnyttelse av genressurser være svært nyttig, både i forsknings- og næringsøyemed. Genressurser kan finnes på land, i hav, i havbunnen eller i oljereservoar under havbunnen. Det kan være alle typer organismer; mikroorganismer som bakterier, sopp og virus og større organismer som for eksempel planter, skalldyr og fisk. Det mest kjente eksemplet fra Norge på bruken av en genressurs i næringsøyemed er funnet av soppen *Tolypocladium inflatum* fra en jordprøve fra Hardangervidda. Fra denne soppen ble den aktive substansen cyclosporin A isolert, som hemmer menneskekroppens immunforsvar. Med basis i cyclosporin A ble det utviklet et legemiddel som skal hindre frastøting av transplanterte organer.

Det er tradisjonelt utviklingslandene som har vært leverandører av genetisk materiale og derfor har vært mer engasjert i spørsmålet om rettferdig fordeling som følge av bruk av genressurser. I stor grad er det også utviklingsland med stor biodiversitet som per i dag har opprettet nasjonale regler om tilgang og fordelsdeling.

Australia og Grønland har regulert tilgang og fordelsdeling.

Mange land, både industrialiserte land og utviklingsland samt EU har satt i gang prosesser for å gjennomføre Nagoya-protokollen i sine nasjonale regelverk.

3 Forhandlingene om protokollen

Konvensjonen om biologisk mangfold av 22. mai 1992 er den eneste globale avtalen som omfatter bevaring og bærekraftig bruk av alt biologisk mangfold. Den har på flere områder preg av å være en rammekonvensjon som krever videre forhandlinger om protokoller og mer detaljerte oppfølgingsforpliktelser. Cartagena-protokollen om genmodifiserte organismer var den første protokollen til konvensjonen. Forhandlingene om en protokoll om tilgang til genetiske ressurser og rettferdig fordeling er hjemlet i vedtak VII/19 fra det 7. partsmøtet for konvensjonen i 2004, som også inneholder mandatet for forhandlingene.

Forhandlingene var preget av sterke interesse-motsetninger mellom genressursrike utviklingsland som ønsker å regulere tilgangen til genetiske ressurser for å oppnå fordeler fra senere bruk og land med stor bioteknologisk industri som ønsket minst mulig restriksjoner på tilgang og videre utnytting.

Protokollen bidrar til å operasjonalisere konvensjonens tredje målsetning om en rettferdig fordeling. Denne pilaren, som lenge har vært den svakeste delen av konvensjonen om biologisk mangfold, blir vesentlig styrket med Nagoya-protokollen. Dette gjelder både for regler om tilgang og for krav til etterlevelse. Det har således antakelig lyktes å skape en balanse i protokollen som gjør at både de land som i hovedsak er leverandører av genressurser og de land som i hovedsak er brukere av genressurser har et incitament til å bli part i protokollen. Protokollen bygger på likebehandling mellom industri- og utviklingsland og vissheten om at alle stater kan være leverandører og brukere av genressurser.

Norge gikk i forhandlingene inn for en protokoll som kan bidra til å sikre at uttak og utnyttelse av genressurser skjer i tråd med konvensjonen om biologisk mangfold, nasjonal lovgivning og avtalte vilkår.

Norsk posisjon i forhandlingene var i hovedsak å søke løsninger som tilrettelegger for en effektiv gjennomføring av relevant norsk lovgivning som naturmangfoldloven, havressursloven og patentlovens bestemmelser om plikt til å opplyse i patentsøknaden om opprinnelsen for biologisk materiale eller tradisjonell kunnskap som oppfinnelsen gjelder eller anvender.

Fra norsk side gikk man inn for tiltak for å bedre etterlevelsen av regler om uttak og utnyttelse av genressurser og tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser. Dette gjaldt blant annet etableringen av sjekkpunkter, krav til patentsøknader om angivelse av opprinnelse for biologisk materiale og tradisjonell kunnskap og etablering av et internasjonalt sertifikat som kan gjøre det enklere å kontrollere om genressurser er lovlig tatt ut. Norge arbeidet også for at regler om tilgang balanseres av regler om deling av fordeler ved utnyttelse.

Fra norsk side la en også vekt på å inkludere bestemmelser som ivaretar interessene til urfolk og lokalsamfunn når det gjelder tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser og som kan bidra til bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. Sluttresultatet vurderes å være i samsvar med norske posisjoner i forhandlingene.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Miljøverndepartementet ledet koordineringsarbeidet med de berørte departementer og den norske delegasjonen. I tillegg deltok representanter fra Utenriksdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Sameetinget i den norske delegasjonen.

4 Generelt om innholdet i protokollen

Protokollen bygger på en forutsetning om at bevissthet om den økonomiske verdien av økosystemer og biodiversitet er et viktig insentiv for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. En rettferdig fordeling av fordelene ved utnyttelsen tjener samme formål.

Protokollen gjelder for genressurser som er underlagt nasjonale suverene rettigheter. Avtalen forplikter partene i forhold til utformingen av regelverk om tilgang til genressurser. Det pålegges også plikter med hensyn til å sørge for at genressurser som benyttes i det enkelte land er innhentet med forhåndssamtykke, dersom dette er et krav i leverandør- eller opprinnelseslandet. Protokollen inneholder også regler om tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser.

Protokollen trer i kraft etter at 50 stater har ratifisert den. Det skal etableres et eget partsmøte for protokollen knyttet til partsmøtet for konvensjonen om biologisk mangfold. Protokollen skal evalueres fire år etter ikrafttreddelsen.

5 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i protokollen

Fortalen stadfester bl.a. at de genressurser er viktige for matvaresikkerheten, for å bevare det biologiske mangfoldet og for å tilpasse seg klimaendringene.

Artikkel 1 fastslår at formålet med protokollen er å oppnå en rettferdig og likeverdig fordeling av de fordeler som følger av bruken av genressurser, herunder gjennom en hensiktsmessig tilgang til genressurser og en hensiktsmessig overføring av relevante teknologier, der det tas hensyn til alle rettigheter over slike ressurser og teknologier, samt gjennom hensiktsmessig finansiering, bidra til bevaring av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter.

Artikkel 2 inneholder definisjoner av sentrale begreper i protokollen.

Artikkel 3 omtaler protokollens virkeområde. Protokollen gjelder genressurser som omfattes av konvensjonens artikkel 15, og fordeler som følger av bruken av disse ressursene. Protokollen omfatter også tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser som omfattes av konvensjonen, og fordeler som følger av bruken av denne kunnskapen.

Artikkel 4 regulerer forholdet til andre internasjonale avtaler og instrumenter.

Artikkel 5 omhandler rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler. Det fastslås blant annet at fordeler som følger av bruken av genressurser, deles på en rettferdig og likeverdig måte med den part som leverer disse ressursene og er ressursenes opprinnelsesland, eller en part som har ervervet genressursene i samsvar med konvensjonen. Slik fordeling kan omfatte både monetære og ikke-monetære fordeler og skal skje på gjensidig avtalte vilkår.

Artikkel 6 omhandler regler for tilgang til genressurser. Tilgang til genressurser forutsetter som hovedregel informert forhåndssamtykke fra den part som leverer disse ressursene og som er ressursenes opprinnelsesland, eller fra en part som har skaffet seg genressursene i samsvar med konvensjonen, med mindre vedkommende part bestemmer noe annet.

Artikkel 7 inneholder regler for tilgang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser. Hver part skal, i samsvar med nasjonal lovgivning, treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at tilgang til slik kunnskap som urbefolknings- og lokalsamfunn sitter med, er oppnådd med informert forhåndssamtykke fra disse, og at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår.

Artikkel 8 omhandler særlige hensyn som skal tas ved utarbeidelse og gjennomføring av lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler.

Artikkel 9 fastslår at partene skal oppmuntre brukere og leverandører til å sørge for at fordeler som følger av bruken av genressurser, rettes inn mot bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold.

Artikkel 10 fastslår at partene skal vurdere etablering av en global multilateral mekanisme for fordeling av fordeler.

Artikkel 11 omhandler samarbeid over landegrensene i tilfeller der de samme genressurser befinner seg på mer enn én parts territorium eller den samme tradisjonelle kunnskap knyttet til genressurser deles av flere urbefolknings- eller lokalsamfunn.

Artikkel 12 omhandler tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser. Det fastslås at det i samsvar med nasjonal lovgivning skal tas hensyn til

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

sedvaner i urbefolknings- og lokalsamfunn mv. som gjelder slik kunnskap.

Artikkel 13 pålegger statspartene å utpeke et nasjonalt kontaktpunkt og en eller flere kompetente nasjonale myndigheter.

Artikkel 14 inneholder bestemmelser om mekanismen for informasjonsutveksling.

Artikkel 15 inneholder bestemmelser om overholdelse av nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler. Hver part skal treffe hensiktsmessige tiltak som sikrer at tilgangen til genressurser som brukes innenfor deres jurisdiksjon er undergitt informert forhåndssamtykke, og at det er fastsatt gjensidige avtalte vilkår i henhold til den annen parts regler.

Artikkel 16 inneholder bestemmelser om overholdelse av nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler med hensyn til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser.

Artikkel 17 omhandler overvåking av bruken av genressurser. Hver part skal blant annet utpeke et eller flere sjekkpunkter som skal innhente eller motta relevante opplysninger.

Artikkel 18 inneholder regler om overholdelse av gjensidig avtalte vilkår.

Artikkel 19 oppfordrer til utarbeidelse av modellavtaler.

Artikkel 20 oppfordrer til å utarbeide frivillige atferdsregler eller retningslinjer knyttet til tilgang og fordeling av fordeler av genressurser.

Artikkel 21 oppfordrer partene til å treffe tiltak for å øke bevisstheten omkring betydningen av genressurser og tilknyttet tradisjonell kunnskap.

Artikkel 22 fastsetter at partene skal samarbeide for å utvikle og styrke kapasitetsbygging for en effektiv gjennomføring av protokollen i utviklingsland og i parter med overgangsøkonomier.

Artikkel 23 omhandler teknologioverføring og samarbeid.

Artikkel 24 omhandler forholdet til ikke-parter. Ikke-parter oppfordres til å følge protokollen, og til å oversende opplysninger til mekanismen for informasjonsutveksling.

Artikkel 25 omhandler protokollens finansieringsordning og finansielle ressurser. Det fastslås at konvensjonens finansieringsordning som er etablert under artikkel 21 i konvensjonen, skal være protokollens finansieringsordning.

Artikkel 26 har regler om partsmøtet som skal fungere som møte mellom partene til protokollen.

Artikkel 27 omhandler underliggende organ.

Artikkel 28 fastslår at konvensjonens sekretariat skal fungere som sekretariat for protokollen.

Artikkel 29 omhandler overvåking og rapportering.

Artikkel 30 fastsetter at statspartenes overholdelse av protokollens bestemmelser skal overvåkes etter prosedyrer og mekanismer som skal vurderes av det første partsmøtet under protokollen.

Artikkel 31 fastslår at partsmøtet skal evaluere protokollens effektivitet. Den første evalueringen skal gjøres fire år etter at protokollen har trådt i kraft.

Artikkel 32 fastslår at protokollen er åpen for undertegning ved FN i New York fra 2. februar 2011 til 1. februar 2012.

Artikkel 33 fastslår at protokollen trer i kraft på den nittiende dag etter dato for deponering av det femtiende ratifikasjons-, godtakelses- eller godkjenningssdokument.

Artikkel 34 fastslår at det ikke kan tas forbehold til protokollen.

Artikkel 35 regulerer oppsigelse.

Artikkel 36 omhandler gyldige tekster.

Vedlegget inneholder en indikativ liste over monetære og ikke-monetære fordeler.

6 Gjennomføring i norsk rett

Mange av protokollens bestemmelser er allerede ivaretatt i naturmangfoldloven, havressursloven og patentloven. Naturmangfoldloven og havressursloven slår fast at genetisk materiale tilhører fellesskapet i Norge, og gir hjemler for å kunne regulere uttak og utnytting av norsk genetisk materiale.

Forskrift om uttak og utnytting av genetisk materiale som ble sendt på alminnelig høring 21. desember 2012 er hjemlet i naturmangfoldloven og havressursloven. Forskriften skal sikre oversikt over uttak og utnytting, og bærekraftig uttak av genetisk materiale, samt sikre at fellesskapet i Norge får ta del i inntektene fra utnyttingen av genetisk materiale slik tilfellet har vært med andre norske naturressurser. Forskriften skal også støtte opp under formålet i artikkel 1 i konvensjonen for biologisk mangfold og i Nagoya-protokollen. Den vil ta høyde for Nagoya-protokollens bestemmelser om tilgang til genetisk materiale i Norge og fordeling av fordeler fra utnyttelsen av slik materiale og at urfolks- og lokalsamfunns interesser ivaretas.

Norge oppfyller i dag ikke forpliktelsene etter Nagoya-protokollen om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale for såvidt gjelder protokollens artikkel 5 nr. 5, artikkel 7 og 16. Det er derfor nødvendig å innføre nye regler eller andre tiltak som oppfyller disse forpliktelsene for at Norge skal kunne ratifisere protokollen.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

For å legge til rette for at forpliktelsene kan gjennomføres i forskrifter etter naturmangfoldloven, foreslås det at det innføres en ny forskriftshjemmel i naturmangfoldloven kapittel VII om tilgang til genetiske ressurser i Prop. 134 L (2012–2013) om endringer i naturmangfoldloven av 26. april 2013. Forslag til forskriftshjemmel i naturmangfoldloven om tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale har vært på alminnelig høring.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Norges forpliktelser etter protokollen vil ikke ha vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige. Eventuelle økte kostnader som følge av ratifikasjonen, vil dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Regulering av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale vil kunne få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for deler av privat sektor. Dette forutsetter at regelverket er utformet på en hensiktsmessig og brukervennlig måte samt at det tilhørende administrative regelverket er effektivt og konsistent og slik sikrer nødvendig forutsigbarhet.

Bruk av genetisk materiale kan innebære nyvinninger i form av nye produkter og prosesser innenfor en rekke ulike områder som helse, mat og fôrproduksjon, finkjemikalier mv. Dette kan potensielt dreie seg om betydelige verdier. Forskriften om uttak og utnytting av genetisk materiale kan bidra til å sikre inntekter og fordeler fra bruk av norske genressurser i utlandet.

Protokollen krever at det skal etableres ett eller flere effektive sjekkpunkter for innhenting av informasjon om genressursers opprinnelse. Å innføre flere sjekkpunkter vil ikke medføre nevneverdige utgifter siden relevant informasjon kan innhentes i forbindelse med eksisterende søknadsprosesser.

Patentstyret vil bli ett av sjekkpunktene ettersom det allerede mottar opplysninger etter patentloven § 8 b. Tilsvarende regel som patentloven

§ 8 b finnes i planteforedlerloven. Plantesortsnemnden bør derfor også utpekes til å være sjekkpunkt. For å effektivt kunne oppfylle Nagoya-protokollen, vil flere sjekkpunkter enn Patentstyret og Plantesortsnemnden bli vurdert, for eksempel i tilknytning til Forskningsrådets behandling av søknader som baserer seg på forskning knyttet til genressurser.

8 Vurdering

Protokollen balanserer interessene til land som er rike på genressurser og land som har teknologisk kapasitet til å nyttiggjøre seg disse ressursene. Protokollen er en viktig operasjonalisering av målsettingen i Konvensjonen om biologisk mangfold om en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som oppstår ved utnyttelsen av genressurser. Samtidig bidrar protokollen til bærekraftig utvikling. Dette gjelder både for regler om tilgang og for krav til etterlevelse av disse reglene.

Marin bioprospektering er et viktig satsingsområde innenfor regjeringens nordområdepolitikk. Det er grunn til å anta at det i Norge, inklusive i kyststatsområdene under norsk jurisdiksjon, er organismer som har unike egenskaper som kan danne grunnlag for ulike produkter og prosesser innenfor en rekke næringsområder. Protokollen gir mulighet til å sikre at verdiskaping basert på norske genressurser også kommer Norge til gode selv når genressursene benyttes i utlandet. Protokollen er med på å danne grunnlag for potensielle nyvinninger og inntekter til beste for fellesskapet i Norge.

Spørsmålet om norsk ratifikasjon har for øvrig vært forelagt Finansdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Fornyrings-, administrasjons- og kirke departementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

Miljøvern departementet tilrår at protokollen ratifiseres. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010 i samsvar med et vedlagt forslag.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Forslag

til vedtak om samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010.

Vedlegg 1

Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization to the Convention on Biological Diversity

Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser

The Parties to this Protocol,

Being Parties to the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Convention”,

Recalling that the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of genetic resources is one of three core objectives of the Convention, and *recognizing* that this Protocol pursues the implementation of this objective within the Convention,

Reaffirming the sovereign rights of States over their natural resources and according to the provisions of the Convention,

Recalling further Article 15 of the Convention,

Recognizing the important contribution to sustainable development made by technology transfer and cooperation to build research and innovation capacities for adding value to genetic resources in developing countries, in accordance with Articles 16 and 19 of the Convention,

Recognizing that public awareness of the economic value of ecosystems and biodiversity and the fair and equitable sharing of this economic value with the custodians of biodiversity are key incentives for the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components,

Acknowledging the potential role of access and benefit-sharing to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, poverty

Partene i denne protokoll,

som er parter i konvensjonen om biologisk mangfold, heretter kalt «konvensjonen»,

som minner om at en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av genressurser, er ett av konvensjonens tre sentrale mål, og som erkjenner at denne protokoll søker å virkeliggjøre dette målet innenfor rammene av konvensjonen,

som stadfester statenes suverene rettigheter over sine naturressurser og i samsvar med konvensjonens bestemmelser,

som videre minner om konvensjonens artikkel 15,

som erkjenner at teknologioverføring og samarbeid om oppbygging av forsknings- og innovasjonskapasitet som gir genressurser i utviklingsland økt verdi, er et viktig bidrag til bærekraftig utvikling, i samsvar med konvensjonens artikkel 16 og 19,

som erkjenner at en bevisstgjøring av allmennheten om at økosystemer og biologisk mangfold har en økonomisk verdi, og om at denne økonomiske verdien skal deles på en rettferdig og likeverdig måte med dem som beskytter og bevarer det biologiske mangfoldet, er et sentralt virkemiddel for bevaring av biologisk mangfold og bærekraftig bruk av dets komponenter,

som erkjenner at tilgang og fordeling av fordeler kan bidra til bevaring og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet, til fattigdomsbekjem-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

eradication and environmental sustainability and thereby contributing to achieving the Millennium Development Goals,

Acknowledging the linkage between access to genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such resources,

Recognizing the importance of providing legal certainty with respect to access to genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from their utilization,

Further recognizing the importance of promoting equity and fairness in negotiation of mutually agreed terms between providers and users of genetic resources,

Recognizing also the vital role that women play in access and benefit-sharing and *affirming* the need for the full participation of women at all levels of policymaking and implementation for biodiversity conservation,

Determined to further support the effective implementation of the access and benefit-sharing provisions of the Convention,

Recognizing that an innovative solution is required to address the fair and equitable sharing of benefits derived from the utilization of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources that occur in transboundary situations or for which it is not possible to grant or obtain prior informed consent,

Recognizing the importance of genetic resources to food security, public health, biodiversity conservation, and the mitigation of and adaptation to climate change,

Recognizing the special nature of agricultural biodiversity, its distinctive features and problems needing distinctive solutions,

Recognizing the interdependence of all countries with regard to genetic resources for food and agriculture as well as their special nature and importance for achieving food security worldwide and for sustainable development of agriculture in the context of poverty alleviation and climate change and acknowledging the fundamental role of the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture and the FAO Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture in this regard,

Mindful of the International Health Regulations (2005) of the World Health Organization and the importance of ensuring access to human pathogens for public health preparedness and response purposes,

pelse og til et bærekraftig miljø, og derved bidra til å nå tusenårsmålene,

som erkjenner at det er en sammenheng mellom tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser,

som erkjenner at det er viktig å sikre juridisk klarhet omkring tilgangen til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressursene,

som videre erkjenner at det er viktig å arbeide for likeverd og rimelighet i forhandlinger om gjensidig avtalte vilkår mellom leverandører og brukere av genressurser,

som også erkjenner at kvinnene har en sentral rolle i forbindelse med tilgang og fordeling av fordeler, og som bekrefter at kvinnene må delta fullt ut på alle nivåer i utforming og gjennomføring av politikk for å bevare biologisk mangfold,

som er fast bestemt på fortsatt å støtte en effektiv gjennomføring av konvensjonens bestemmelser om tilgang og fordeling av fordeler,

som erkjenner at det er behov for nytenkning for å oppnå en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av genressurser, og av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, på tvers av landegrensene eller der det ikke er mulig å gi eller innhente forutgående informert samtykke,

som erkjenner at de genetiske ressursene er viktige for matvaresikkerheten og folkehelsen, for å bevare det biologiske mangfoldet og for å begrense klimaendringene og tilpasse seg dem,

som erkjenner at biologisk mangfold i landbruket er et spesielt område, med særtrekk og problemer som krever egne løsninger,

som erkjenner at alle land er innbyrdes avhengige hva angår genressurser til mat og landbruk, og at dette er et spesielt og særlig viktig område for matvaresikkerhet på verdensbasis og for en bærekraftig utvikling i landbruket, sett i sammenheng med fattigdomsbekjempelse og klimaendring, og som erkjenner at Den internasjonale traktat om plantegenetiske ressurser for mat og landbruk og FAOs kommisjon for genressurser for mat og landbruk har en avgjørende rolle i den forbindelse,

som er oppmerksomme på det internasjonale helsereglementet (2005) i Verdens helseorganisasjon, og på viktigheten av å sikre tilgang til menneskelige patogener av hensyn til beredskap og tiltak på folkehelseområdet.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Acknowledging ongoing work in other international forums relating to access and benefit-sharing,

Recalling the Multilateral System of Access and Benefit-sharing established under the International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture developed in harmony with the Convention,

Recognizing that international instruments related to access and benefit-sharing should be mutually supportive with a view to achieving the objectives of the Convention,

Recalling the relevance of Article 8(j) of the Convention as it relates to traditional knowledge associated with genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such knowledge,

Noting the interrelationship between genetic resources and traditional knowledge, their inseparable nature for indigenous and local communities, the importance of the traditional knowledge for the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components, and for the sustainable livelihoods of these communities,

Recognizing the diversity of circumstances in which traditional knowledge associated with genetic resources is held or owned by indigenous and local communities,

Mindful that it is the right of indigenous and local communities to identify the rightful holders of their traditional knowledge associated with genetic resources, within their communities,

Further recognizing the unique circumstances where traditional knowledge associated with genetic resources is held in countries, which may be oral, documented or in other forms, reflecting a rich cultural heritage relevant for conservation and sustainable use of biological diversity,

Noting the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, and

Affirming that nothing in this Protocol shall be construed as diminishing or extinguishing the existing rights of indigenous and local communities,

Have agreed as follows:

Article 1

Objective

The objective of this Protocol is the fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources, including by appropriate access to genetic resources and by appropriate transfer of relevant technologies, taking into

som anerkjenner det arbeid som pågår med spørsmål om tilgang og fordeling av fordeler i andre internasjonale fora,

som minner om det multilaterale systemet for tilgang og fordeling av fordeler som er etablert i henhold til Den internasjonale traktat om plante-genetiske ressurser for mat og landbruk og utviklet i tråd med konvensjonen,

som erkjenner at internasjonale instrumenter knyttet til tilgang og fordeling av fordeler bør understøtte hverandre gjensidig med sikte på å oppnå konvensjonens mål,

som minner om konvensjonens artikkel 8 bokstav j), i den grad den handler om tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av denne kunnskap,

som merker seg det innbyrdes forholdet mellom genressurser og tradisjonell kunnskap, hvordan de henger nøye sammen for urbefolknings- og lokalsamfunn, og hvilken betydning tradisjonell kunnskap har for bevaring av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter, og for bærekraftige levemåter i disse samfunnene,

som merker seg de mange ulike omstendigheter rundt urbefolknings- og lokalsamfunns besittelse av eller eierskap til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser,

som er klar over at urbefolknings- og lokalsamfunn har rett til å avgjøre hvem som er de rettmessige innehavere av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser i deres samfunn,

som videre erkjenner at visse land sitter med tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser under ulike omstendigheter, muntlig, dokumentert eller på andre måter, og dette gjenspeiler en rik kulturarv som er relevant for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold,

som merker seg De forente nasjoners erklæring om urfolks rettigheter, og

som bekrefter at ingen bestemmelse i denne protokoll skal tolkes på en slik måte at den reduserer eller opphever urbefolknings- og lokalsamfunnenes eksisterende rettigheter,

er enige om følgende:

Artikkel 1

Formål

Denne protokoll har som formål å oppnå en rettferdig og likeverdig fordeling av de fordeler som følger av bruken av genressurser, herunder gjennom en hensiktsmessig tilgang til genressurser og en hensiktsmessig overføring av relevante tek-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

account all rights over those resources and to technologies, and by appropriate funding, thereby contributing to the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components.

Article 2

Use of terms

The terms defined in Article 2 of the Convention shall apply to this Protocol. In addition, for the purposes of this Protocol:

- a. "Conference of the Parties" means the Conference of the Parties to the Convention;
- b. "Convention" means the Convention on Biological Diversity;
- c. "Utilization of genetic resources" means to conduct research and development on the genetic and/or biochemical composition of genetic resources, including through the application of biotechnology as defined in Article 2 of the Convention;
- d. "Biotechnology" as defined in Article 2 of the Convention means any technological application that uses biological systems, living organisms, or derivatives thereof, to make or modify products or processes for specific use;
- e. "Derivative" means a naturally occurring biochemical compound resulting from the genetic expression or metabolism of biological or genetic resources, even if it does not contain functional units of heredity.

Article 3

Scope

This Protocol shall apply to genetic resources within the scope of Article 15 of the Convention and to the benefits arising from the utilization of such resources. This Protocol shall also apply to traditional knowledge associated with genetic resources within the scope of the Convention and to the benefits arising from the utilization of such knowledge.

Article 4

Relationship with international agreements and instruments

1. The provisions of this Protocol shall not affect the rights and obligations of any Party deriving from any existing international agreement, except where the exercise of those rights and

nologier, der det tas hensyn til alle rettigheter over slike ressurser og teknologien, samt gjennom en hensiktsmessig finansiering, og derved å bidra til bevaring av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter.

Artikkel 2

Termbruk

De uttrykk som er definert i konvensjonens artikkel 2, skal gjelde for denne protokoll. I tillegg menes med:

- a. «partsmøte»: partsmøte i konvensjonen,
- b. «konvensjonen»: konvensjonen om biologisk mangfold,
- c. «bruk av genetiske ressurser»: forskning på og utvikling av genressurser genetiske og/eller biokjemiske sammensetning, blant annet ved hjelp av bioteknologi som definert i konvensjonens artikkel 2,
- d. «bioteknologi»: enhver teknologisk anvendelse som gjør bruk av biologiske systemer, levende organismer eller derivater av disse til å lage eller modifisere produkter eller prosesser til en bestemt bruk, som definert i konvensjonens artikkel 2,
- e. «derivat»: en naturlig forekommende biokjemisk sammensetning som er et resultat av genetisk uttrykk eller metabolisme i biologiske eller genressurser, selv om det ikke inneholder funksjonelle arveenheter.

Artikkel 3

Virkeområde

Denne protokoll får anvendelse på genressurser som omfattes av konvensjonens artikkel 15, og på fordeler som følger av bruken av disse ressursene. Denne protokoll får også anvendelse på tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser som omfattes av konvensjonen, og på fordeler som følger av bruken av denne kunnskapen.

Artikkel 4

Forholdet til internasjonale avtaler og instrumenter

1. Bestemmelsene i denne protokoll skal ikke berøre en parts rettigheter og plikter i henhold til eksisterende internasjonale avtaler, unntatt når utøvelsen av disse rettighetene og pliktene

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

obligations would cause a serious damage or threat to biological diversity. This paragraph is not intended to create a hierarchy between this Protocol and other international instruments.

2. Nothing in this Protocol shall prevent the Parties from developing and implementing other relevant international agreements, including other specialized access and benefit-sharing agreements, provided that they are supportive of and do not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol.
3. This Protocol shall be implemented in a mutually supportive manner with other international instruments relevant to this Protocol. Due regard should be paid to useful and relevant ongoing work or practices under such international instruments and relevant international organizations, provided that they are supportive of and do not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol.
4. This Protocol is the instrument for the implementation of the access and benefit-sharing provisions of the Convention. Where a specialized international access and benefit-sharing instrument applies that is consistent with, and does not run counter to the objectives of the Convention and this Protocol, this Protocol does not apply for the Party or Parties to the specialized instrument in respect of the specific genetic resource covered by and for the purpose of the specialized instrument.

vil forårsake alvorlig skade på eller utgjøre en trussel mot det biologiske mangfoldet. Dette leddet har ikke som formål å opprette et hierarki mellom denne protokollen og andre internasjonale instrumenter.

2. Ingen bestemmelse i denne protokoll skal være til hinder for at partene utarbeider og gjennomfører andre relevante internasjonale avtaler, herunder andre særlige avtaler om tilgang og fordeling av fordeler, forutsatt at de støtter opp om og ikke er i strid med konvensjonens og denne protokolls formål.
3. Denne protokoll skal gjennomføres på en gjensidig understøttende måte i forbindelse med andre relevante internasjonale instrumenter. Det bør tas behørig hensyn til nyttig og relevant arbeid eller praksis som pågår innenfor rammen av disse internasjonale instrumentene og relevante internasjonale organisasjonene, forutsatt at de støtter opp om og ikke er i strid med konvensjonens og denne protokolls formål.
4. Denne protokoll er det instrument som gjennomfører konvensjonens bestemmelser om tilgang og fordeling av fordeler. Når et særlig internasjonalt instrument om tilgang og fordeling av fordeler får anvendelse, og er forenlig med, og ikke i strid med konvensjonens og denne protokolls formål, skal denne protokoll ikke få anvendelse for det særlige instrumentets part eller parter med hensyn til den bestemte genetiske ressursen som omfattes av dette særlige instrumentet.

Article 5

Fair and equitable benefit-sharing

1. In accordance with Article 15, paragraphs 3 and 7 of the Convention, benefits arising from the utilization of genetic resources as well as subsequent applications and commercialization shall be shared in a fair and equitable way with the Party providing such resources that is the country of origin of such resources or a Party that has acquired the genetic resources in accordance with the Convention. Such sharing shall be upon mutually agreed terms.
2. Each Party shall take legislative, administrative or policy measures, as appropriate, with the aim of ensuring that benefits arising from the utilization of genetic resources that are held by indigenous and local communities, in accordance with domestic legislation regarding the established rights of these indigenous and local communities over these genetic

Artikkel 5

Rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler

1. I samsvar med konvensjonens artikkel 15 nr. 3 og 7 skal fordeler som følger av bruken av genressurser, samt av påfølgende bruk og kommersialisering, deles på en rettferdig og likeverdig måte med den part som leverer disse ressursene, og som er ressursenes opprinnelsesland, eller en part som har skaffet seg genressursene i samsvar med konvensjonen. Slik fordeling skal skje på gjensidig avtalte vilkår.
2. Hver part skal treffe de hensiktsmessige rettslige, administrative eller politiske vedtak for å sikre at fordeler som følge av bruken av genressurser som urbefolknings- og lokalsamfunn sitter med, i samsvar med nasjonal lovgivning om disse urbefolknings- og lokalsamfunnenes etablerte rettigheter til disse genressurser, deles på en rettferdig og likeverdig måte og på

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

resources, are shared in a fair and equitable way with the communities concerned, based on mutually agreed terms.

3. To implement paragraph 1 above, each Party shall take legislative, administrative or policy measures, as appropriate.
4. Benefits may include monetary and nonmonetary benefits, including but not limited to those listed in the Annex.
5. Each Party shall take legislative, administrative or policy measures as appropriate, in order that the benefits arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources are shared in a fair and equitable way with indigenous and local communities holding such knowledge. Such sharing shall be upon mutually agreed terms.

gjensidig avtalte vilkår med de berørte samfunnene.

3. Hver part skal, for å gjennomføre nr. 1 over, treffe hensiktsmessige rettslige, administrative eller politiske tiltak.
4. Fordelene kan være monetære og ikke-monetære, herunder, men ikke begrenset til, dem som er oppført i vedlegget.
5. Hver part skal treffe de hensiktsmessige, rettslige, administrative eller politiske tiltak for å sikre at fordeler som følger av bruken av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser deles på en rettferdig og likeverdig måte med urbefolknings- og lokalsamfunn som sitter med denne kunnskap. Slik fordeling skal skje på gjensidig avtalte vilkår.

Article 6

Access to genetic resources

1. In the exercise of sovereign rights over natural resources, and subject to domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements, access to genetic resources for their utilization shall be subject to the prior informed consent of the Party providing such resources that is the country of origin of such resources or a Party that has acquired the genetic resources in accordance with the Convention, unless otherwise determined by that Party.
2. In accordance with domestic law, each Party shall take measures, as appropriate, with the aim of ensuring that the prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities is obtained for access to genetic resources where they have the established right to grant access to such resources.
3. Pursuant to paragraph 1 above, each Party requiring prior informed consent shall take the necessary legislative, administrative or policy measures, as appropriate, to:
 - a. Provide for legal certainty, clarity and transparency of their domestic access and benefitsharing legislation or regulatory requirements;
 - b. Provide for fair and non-arbitrary rules and procedures on accessing genetic resources;
 - c. Provide information on how to apply for prior informed consent;

Artikkel 6

Tilgang til genressurser

1. Utøvelsen av suverene rettigheter over naturressurser, og med forbehold for nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler, skal det for tilgang til genressurser med sikte på bruk foreligge forutgående informert samtykke fra den part som leverer disse ressursene, og som er ressursenes opprinnelsesland, eller fra en part som har skaffet seg de genetiske ressursene i samsvar med konvensjonen, med mindre vedkommende part bestemmer noe annet.
2. Hver part skal, i samsvar med intern lovgivning, treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at forutgående informert samtykke til tilgang til genressurser oppnås fra urbefolknings- og lokalsamfunn, eller deres godkjenning og medvirkning, når de har etablerte rettigheter til å gi tilgang til slike ressurser.
3. I henhold til nr. 1 ovenfor skal hver part som krever forutgående informert samtykke, treffe hensiktsmessige rettslige, administrative eller politiske tiltak for:
 - a. å sikre juridisk klarhet og åpenhet i nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler,
 - b. å fastsette rettferdige og ikke-vilkårlige regler og prosedyrer om tilgang til genressurser,
 - c. å informere om hvordan det søkes om forutgående informert samtykke,

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- d. Provide for a clear and transparent written decision by a competent national authority, in a cost-effective manner and within a reasonable period of time;
- e. Provide for the issuance at the time of access of a permit or its equivalent as evidence of the decision to grant prior informed consent and of the establishment of mutually agreed terms, and notify the Access and Benefit-sharing Clearing-House accordingly;
- f. Where applicable, and subject to domestic legislation, set out criteria and/or processes for obtaining prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities for access to genetic resources; and
- g. Establish clear rules and procedures for requiring and establishing mutually agreed terms. Such terms shall be set out in writing and may include, *inter alia*:
 - i. A dispute settlement clause;
 - ii. Terms on benefit-sharing, including in relation to intellectual property rights;
 - iii. Terms on subsequent third-party use, if any; and
 - iv. Terms on changes of intent, where applicable.

Article 7

Access to traditional knowledge associated with genetic resources

In accordance with domestic law, each Party shall take measures, as appropriate, with the aim of ensuring that traditional knowledge associated with genetic resources that is held by indigenous and local communities is accessed with the prior and informed consent or approval and involvement of these indigenous and local communities, and that mutually agreed terms have been established.

Article 8

Special considerations

In the development and implementation of its access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements, each Party shall:

- a. Create conditions to promote and encourage research which contributes to the conservation and sustainable use of biological diversity, particularly in developing countries, including through simplified measures on access for non-

- d. å sørge for et klart og åpent skriftlig vedtak fra kompetent nasjonal myndighet, på en kostnadseffektiv måte og innen en rimelig frist,
- e. å sørge for at det på tilgangstidspunktet utstedes en tillatelse eller et tilsvarende dokument som bevis på vedtaket om forutgående informert samtykke og på fastsettelse av gjensidig avtalte vilkår, og gi mekanismen for informasjonsutveksling melding om dette,
- f. eventuelt, og i samsvar med nasjonal lovgivning, å fastsette kriterier og/eller prosesser for oppnåelse av forutgående informert samtykke til tilgang til genressurser fra urbefolknings- og lokalsamfunn, eller deres godkjenning og medvirkning, og
- g. å fastsette klare regler og prosedyrer for å kreve og fastsette gjensidig avtalte vilkår. Disse vilkårene skal foreligge skriftlig, og kan blant annet inneholde:
 - i. en bestemmelse om tvisteløsning,
 - ii. vilkår for fordeling av fordeler, også i forbindelse med immaterielle rettigheter,
 - iii. vilkår for eventuell senere tredjepartsbruk, og
 - iv. eventuelle vilkår for endret formål.

Artikkel 7

Tilgang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser

Hver part skal, i samsvar med nasjonal lovgivning, treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at det for tilgang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser som urbefolknings- og lokalsamfunn sitter med, foreligger forutgående informert samtykke fra disse urbefolknings- og lokalsamfunnene, eller deres godkjenning og medvirkning, og at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår.

Artikkel 8

Særlige hensyn

Hver part skal, i forbindelse med utarbeidelse og gjennomføring av lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler:

- a. skape vilkår for å fremme og stimulere til forskning som bidrar til bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold, særlig i utviklingsland, herunder ved forenklete bestemmelser om tilgang for forskning for ikke-kommersielle

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

commercial research purposes, taking into account the need to address a change of intent for such research;

- b. Pay due regard to cases of present or imminent emergencies that threaten or damage human, animal or plant health, as determined nationally or internationally. Parties may take into consideration the need for expeditious access to genetic resources and expeditious fair and equitable sharing of benefits arising out of the use of such genetic resources, including access to affordable treatments by those in need, especially in developing countries;
- c. Consider the importance of genetic resources for food and agriculture and their special role for food security.

Article 9

Contribution to conservation and sustainable use

The Parties shall encourage users and providers to direct benefits arising from the utilization of genetic resources towards the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components.

Article 10

Global multilateral benefit-sharing mechanism

Parties shall consider the need for and modalities of a global multilateral benefit-sharing mechanism to address the fair and equitable sharing of benefits derived from the utilization of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources that occur in transboundary situations or for which it is not possible to grant or obtain prior informed consent. The benefits shared by users of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources through this mechanism shall be used to support the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components globally.

Article 11

Transboundary cooperation

1. In instances where the same genetic resources are found *in situ* within the territory of more than one Party, those Parties shall endeavour

formål, der det skal tas hensyn til nødvendigheten av å ta opp spørsmålet om endret formål med slik forskning,

- b. ta behørig hensyn til nødssituasjoner som i henhold til et nasjonalt eller internasjonalt vedtak innebærer en faktisk eller umiddelbar trussel for eller skade på folkehelsen, dyrehelsen eller plantehelsen. Partene kan vurdere nødvendigheten av hastetiltak som raskt gir tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse genressursene, herunder tilgang til behandling til en overkommelig pris for dem som trenger det, særlig i utviklingsland,
- c. ta hensyn til de genetiske ressursenes betydning for mat og landbruk, og til deres særlige betydning for matvaresikkerheten.

Artikkel 9

Bidrag til bevaring og bærekraftig bruk

Partene skal oppmuntre brukere og leverandører til å sørge for at fordeler som følger av bruken av genressurser, rettes inn mot bevaring av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter.

Artikkel 10

Global multilateral mekanisme for fordeling av fordeler

Partene skal vurdere behovet for og detaljene i en global multilateral mekanisme for fordeling av fordeler med sikte på å oppnå en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av genressurser, og av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, på tvers av landegrensene eller der det ikke er mulig å gi eller innhente forutgående informert samtykke. De fordeler som gjennom denne mekanismen fordeles mellom brukere av genressurser, og av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, skal benyttes til å støtte bevaringen av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter globalt.

Artikkel 11

Samarbeid over landegrensene

1. Når de samme genressurser befinner seg *in situ* på mer enn én parts territorium, skal de berørte parter bestrebe seg på å inngå et hen-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

to cooperate, as appropriate, with the involvement of indigenous and local communities concerned, where applicable, with a view to implementing this Protocol.

2. Where the same traditional knowledge associated with genetic resources is shared by one or more indigenous and local communities in several Parties, those Parties shall endeavour to cooperate, as appropriate, with the involvement of the indigenous and local communities concerned, with a view to implementing the objective of this Protocol.

Article 12

Traditional knowledge associated with genetic resources

1. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall in accordance with domestic law take into consideration indigenous and local communities' customary laws, community protocols and procedures, as applicable, with respect to traditional knowledge associated with genetic resources.
2. Parties, with the effective participation of the indigenous and local communities concerned, shall establish mechanisms to inform potential users of traditional knowledge associated with genetic resources about their obligations, including measures as made available through the Access and Benefit-sharing Clearing-House for access to and fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of such knowledge.
3. Parties shall endeavour to support, as appropriate, the development by indigenous and local communities, including women within these communities, of:
 - a. Community protocols in relation to access to traditional knowledge associated with genetic resources and the fair and equitable sharing of benefits arising out of the utilization of such knowledge;
 - b. Minimum requirements for mutually agreed terms to secure the fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources; and
 - c. Model contractual clauses for benefit-sharing arising from the utilization of traditional knowledge associated with genetic resources.
4. Parties, in their implementation of this Protocol, shall, as far as possible, not restrict the cus-

siktsmessig samarbeid, der de berørte urbefolknings- og lokalsamfunn deltar når det er aktuelt, med sikte på å oppfylle denne protokolls formål.

2. Når den samme tradisjonelle kunnskap knyttet til genressurser deles av ett eller flere urbefolknings- og lokalsamfunn hos flere parter, skal disse parter bestrebe seg på å inngå et hensiktsmessig samarbeid, der de berørte urbefolknings- og lokalsamfunn deltar, med sikte på å oppfylle denne protokolls formål.

Artikkel 12

Tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser

1. Partene skal, når de oppfyller sine forpliktelser etter denne protokoll, i samsvar med nasjonal lovgivning ta behørig hensyn til sedvanerett i urbefolknings- og lokalsamfunn, og til fellesskapsprotokoller og –prosedyrer, der dette er aktuelt, som gjelder tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser.
2. Partene skal, med de berørte urbefolknings- og lokalsamfunnenes aktive deltakelse, etablere mekanismer for informasjon til potensielle brukere av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser om deres forpliktelser, herunder tiltak via mekanismen for informasjonsutveksling, for å gi tilgang til denne kunnskap og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av den.
3. Partene skal bestrebe seg på å gi hensiktsmessig støtte til det arbeid som urbefolknings- og lokalsamfunn, herunder kvinnene i disse samfunnene, legger ned i å utarbeide:
 - a. fellesskapsprotokoller om tilgang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av denne kunnskapen,
 - b. minstekrav til gjensidig avtalte vilkår med sikte på å sikre en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, og
 - c. modell for kontraktsbestemmelser om fordelingen av fordeler som følger av bruken av tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser.
4. Partene skal, når de gjennomfører denne protokoll, så langt det er mulig ikke innskrenke

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

tomary use and exchange of genetic resources and associated traditional knowledge within and amongst indigenous and local communities in accordance with the objectives of the Convention.

sedvanlig bruk og utveksling av genressurser og tilknyttet tradisjonell kunnskap i og blant urbefolknings- og lokalsamfunn, i samsvar med konvensjonens målsetninger.

Article 13

National focal points and competent national authorities

1. Each Party shall designate a national focal point on access and benefit-sharing. The national focal point shall make information available as follows:
 - a. For applicants seeking access to genetic resources, information on procedures for obtaining prior informed consent and establishing mutually agreed terms, including benefit-sharing;
 - b. For applicants seeking access to traditional knowledge associated with genetic resources, where possible, information on procedures for obtaining prior informed consent or approval and involvement, as appropriate, of indigenous and local communities and establishing mutually agreed terms including benefit-sharing; and
 - c. Information on competent national authorities, relevant indigenous and local communities and relevant stakeholders.

The national focal point shall be responsible for liaison with the Secretariat.
2. Each Party shall designate one or more competent national authorities on access and benefit-sharing. Competent national authorities shall, in accordance with applicable national legislative, administrative or policy measures, be responsible for granting access or, as applicable, issuing written evidence that access requirements have been met and be responsible for advising on applicable procedures and requirements for obtaining prior informed consent and entering into mutually agreed terms.
3. A Party may designate a single entity to fulfil the functions of both focal point and competent national authority.
4. Each Party shall, no later than the date of entry into force of this Protocol for it, notify the Secretariat of the contact information of its national focal point and its competent national authority or authorities. Where a Party designates more than one competent national authority, it shall convey to the Secretariat, with

Artikkel 13

Nasjonale kontaktpunkter og kompetente nasjonale myndigheter

1. Hver part skal utpeke et nasjonalt kontaktpunkt for tilgang og fordeling av fordeler. Det nasjonale kontaktpunktet skal gi følgende opplysninger:
 - a. for søkere som ønsker tilgang til genressurser, opplysning om prosedyrer for innhenting av forutgående informert samtykke og for fastsettelse av gjensidig avtalte vilkår, herunder fordeling av fordeler,
 - b. for søkere som ønsker tilgang til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, i den grad det er mulig, informasjon om prosedyrer for å oppnå forutgående informert samtykke fra urbefolknings- og lokalsamfunn, eller eventuelt deres godkjenning og medvirkning, og for å fastsette gjensidig avtalte vilkår, herunder fordeling av fordeler, og
 - c. informasjon om kompetente nasjonale myndigheter, relevante urbefolknings- og lokalsamfunn og relevante aktører.

Det nasjonale kontaktpunktet skal ivareta kontakten med sekretariatet.
2. Hver part skal utpeke en eller flere kompetente nasjonale myndigheter med hensyn til tilgang og fordeling av fordeler. De kompetente nasjonale myndigheter skal, i samsvar med gjeldende nasjonale rettslige, administrative eller politiske tiltak, ha til oppgave å gi tilgang, eller eventuelt utstede et skriftlig bevis på at vilkårene for tilgang er oppfylt, samt gi råd om prosedyrer og krav for innhenting av forutgående informert samtykke og inngåelse av gjensidig avtalte vilkår.
3. En part kan utpeke én enhet til å opptre både som kontaktpunkt og kompetent nasjonal myndighet.
4. Hver part skal, senest den dag denne protokoll trer i kraft for sitt vedkommende, gi sekretariatet kontaktinformasjon for sitt nasjonale kontaktpunkt og sin kompetente nasjonale myndighet eller myndigheter. Når en part utpeker mer enn én kompetent nasjonal myndighet, skal den samtidig opplyse sekretariatet om

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

its notification thereof, relevant information on the respective responsibilities of those authorities. Where applicable, such information shall, at a minimum, specify which competent authority is responsible for the genetic resources sought. Each Party shall forthwith notify the Secretariat of any changes in the designation of its national focal point or in the contact information or responsibilities of its competent national authority or authorities.

5. The Secretariat shall make information received pursuant to paragraph 4 above available through the Access and Benefit-sharing Clearing-House.

disse myndighetenes respektive ansvarsområder. Når det er aktuelt, skal denne informasjonen som et minimum angi hvilken kompetent myndighet som er ansvarlig for de genressurser det søkes om. Hver part skal umiddelbart melde fra til sekretariatet om enhver endring i utpeking av nasjonalt kontaktpunkt, eller i kontakthinformatjon eller ansvarsområde for den eller de kompetente myndigheter.

5. Sekretariatet skal gjøre opplysninger mottatt i henhold til nr. 4 tilgjengelige gjennom mekanismen for informasjonsutveksling.

Article 14

The Access and Benefit-sharing Clearing-House and Informationsharing

1. An Access and Benefit-sharing Clearing-House is hereby established as part of the clearing-house mechanism under Article 18, paragraph 3, of the Convention. It shall serve as a means for sharing of information related to access and benefit-sharing. In particular, it shall provide access to information made available by each Party relevant to the implementation of this Protocol.
2. Without prejudice to the protection of confidential information, each Party shall make available to the Access and Benefit-sharing Clearing-House any information required by this Protocol, as well as information required pursuant to the decisions taken by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. The information shall include:
 - a. Legislative, administrative and policy measures on access and benefit-sharing;
 - b. Information on the national focal point and competent national authority or authorities; and
 - c. Permits or their equivalent issued at the time of access as evidence of the decision to grant prior informed consent and of the establishment of mutually agreed terms.
3. Additional information, if available and as appropriate, may include:
 - a. Relevant competent authorities of indigenous and local communities, and information as so decided;
 - b. Model contractual clauses;

Artikkel 14

Mekanismen for informasjonsutveksling

1. Det opprettes en mekanisme for informasjonsutveksling innenfor rammen av utvekslingsmekanismen omhandlet i konvensjonens artikkel 18 nr. 3. Mekanismen skal være et middel til utveksling av opplysninger om tilgang og fordeling av fordeler. Den skal særlig gi tilgang til opplysninger fra partene som er relevante for gjennomføringen av denne protokoll.
2. Uten at det berører beskyttelsen av fortrolige opplysninger, skal hver part gi mekanismen for informasjonsutveksling alle opplysninger som kreves i henhold til denne protokoll, så vel som nødvendige opplysninger i henhold til vedtak på partsmøtet for protokollpartene. Det skal blant annet gis følgende opplysninger:
 - a. rettslige, administrative og politiske tiltak som gjelder tilgang og fordeling av fordeler,
 - b. informasjon om nasjonalt kontaktpunkt og kompetent nasjonal myndighet eller myndigheter, og
 - c. tillatelser eller tilsvarende dokumentasjon utstedt på tilgangstidspunktet, som bevis på vedtak om å gi forutgående informert samtykke og fastsettelse av gjensidig avtalte vilkår.
3. I tillegg kan eventuelt følgende opplysninger gis, dersom de foreligger:
 - a. relevante kompetente myndigheter i urbefolkings- og lokalsamfunn, og andre fastsatte opplysninger,
 - b. modell for kontraktbestemmelser,

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- c. Methods and tools developed to monitor genetic resources; and
 - d. Codes of conduct and best practices.
4. The modalities of the operation of the Access and Benefit-sharing Clearing-House, including reports on its activities, shall be considered and decided upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol at its first meeting, and kept under review thereafter.

Article 15

Compliance with domestic legislation or regulatory requirements on access and benefit-sharing

1. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate legislative, administrative or policy measures to provide that genetic resources utilized within its jurisdiction have been accessed in accordance with prior informed consent and that mutually agreed terms have been established, as required by the domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements of the other Party.
2. Parties shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of noncompliance with measures adopted in accordance with paragraph 1 above.
3. Parties shall, as far as possible and as appropriate, cooperate in cases of alleged violation of domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements referred to in paragraph 1 above.

Article 16

Compliance with domestic legislation or regulatory requirements on access and benefit-sharing for traditional knowledge associated with genetic resources

1. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate legislative, administrative or policy measures, as appropriate, to provide that traditional knowledge associated with genetic resources utilized within their jurisdiction has been accessed in accordance with prior informed consent or approval and involvement of indigenous and local communities and that mutually agreed terms have been established, as required by domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements of the other Party where such indigenous and local communities are located.

- c. metoder og verktøy som er utviklet for å overvåke genressurser, og
 - d. atferdsregler og anbefalt praksis.
4. Nærmere bestemmelser om driften av mekanismen for informasjonsutveksling, herunder rapporter om dens virksomhet, skal vurderes og besluttet av det første partsmøtet for protokollpartene, og skal deretter følges opp.

Artikkel 15

Overholdelse av nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler

1. Hver part skal treffe rettslige, administrative eller politiske tiltak, som er hensiktsmessige, effektive og forholdsmessige og som sikrer at genressurser som brukes innenfor dens jurisdiksjon, er ervervet med forutgående informert samtykke, og at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår, i henhold til den annen parts nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler.
2. Partene skal treffe hensiktsmessige, effektive og forholdsmessige tiltak for å løse situasjoner med manglende overholdelse av tiltak som er vedtatt i samsvar med nr. 1.
3. Partene skal, så langt det er mulig og hensiktsmessig, samarbeide i saker om antatte brudd på nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler som nevnt i nr. 1.

Artikkel 16

Overholdelse av nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler, med hensyn til tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser

1. Hver part skal treffe rettslige, administrative eller politiske tiltak, så langt det passer, som er hensiktsmessige, effektive og forholdsmessige og sikrer at tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser som brukes innenfor dens jurisdiksjon, har vært undergitt forutgående informert samtykke fra urbefolknings- og lokalsamfunn, eller deres godkjenning og medvirkning, og at gjensidig avtalte vilkår er fastsatt, i henhold til nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler hos den annen part der disse urbefolknings- og lokalsamfunnene befinner seg.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

2. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of non-compliance with measures adopted in accordance with paragraph 1 above.
3. Parties shall, as far as possible and as appropriate, cooperate in cases of alleged violation of domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements referred to in paragraph 1 above.
2. Hver part skal treffe hensiktsmessige, effektive og forholdsmessige tiltak for å løse situasjoner med manglende overholdelse av tiltak som er vedtatt i samsvar med nr. 1.
3. Partene skal, så langt det er mulig og hensiktsmessig, samarbeide i saker om antatte brudd på nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler som nevnt i nr. 1.

Article 17

Monitoring the utilization of genetic resources

1. To support compliance, each Party shall take measures, as appropriate, to monitor and to enhance transparency about the utilization of genetic resources. Such measures shall include:
 - a. The designation of one or more checkpoints, as follows:
 - i. Designated checkpoints would collect or receive, as appropriate, relevant information related to prior informed consent, to the source of the genetic resource, to the establishment of mutually agreed terms, and/or to the utilization of genetic resources, as appropriate;
 - ii. Each Party shall, as appropriate and depending on the particular characteristics of a designated checkpoint, require users of genetic resources to provide the information specified in the above paragraph at a designated checkpoint. Each Party shall take appropriate, effective and proportionate measures to address situations of non-compliance;
 - iii. Such information, including from internationally recognized certificates of compliance where they are available, will, without prejudice to the protection of confidential information, be provided to relevant national authorities, to the Party providing prior informed consent and to the Access and Benefit-sharing Clearing-House, as appropriate;
 - iv. Check points must be effective and should have functions relevant to implementation of this subparagraph (a). They should be relevant to the utilization of genetic resources, or to the collection of relevant information at, *inter alia*, any stage of research, develop-

Artikkel 17

Overvåking av bruken av genressurser

1. For å sikre overholdelse skal hver part treffe hensiktsmessige tiltak for å overvåke bruken av genressurser, og for økt åpenhet omkring den. Disse tiltakene skal omfatte:
 - a. utpeking av ett eller flere sjekkpunkter, som følger:
 - i. de utpekte sjekkpunktene skal henholdsvis innhente eller motta, relevante opplysninger om forutgående informert samtykke, om den genetiske ressursens opprinnelse, om fastsettelse av gjensidig avtalte vilkår, og/eller om bruk av genressurser, alt etter hva som er tilfellet,
 - ii. hver part skal eventuelt, og avhengig av hva som kjennetegner et utpekt sjekkpunkt, kreve at brukere av genressurser gir et utpekt sjekkpunkt de opplysninger som er oppført i foregående ledd. Hver part skal treffe hensiktsmessige, effektive og forholdsmessige tiltak for å løse situasjoner der dette ikke er oppfylt,
 - iii. disse opplysningene, herunder fra internasjonalt anerkjente sertifikater for overholdelse når de foreligger, skal gis til relevante nasjonale myndigheter, til den part som gir forutgående informert samtykke, og til mekanismen for informasjonsutveksling, så langt det passer, og uten at det berører beskyttelsen av fortrolige opplysninger,
 - iv. sjekkpunktene skal være effektive og ha oppgaver som er relevante for gjennomføring av denne bokstav a). De bør være relevante for bruken av genressurser, eller for innhenting av relevante opplysninger, blant annet på alle stadier av forskning, utvikling, innovasjon, pre-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- ment, innovation, pre-commercialization or commercialization.
 - b. Encouraging users and providers of genetic resources to include provisions in mutually agreed terms to share information on the implementation of such terms, including through reporting requirements; and
 - c. Encouraging the use of cost-effective communication tools and systems.
2. A permit or its equivalent issued in accordance with Article 6, paragraph 3 (e) and made available to the Access and Benefit-sharing Clearing-House, shall constitute an internationally recognized certificate of compliance.
 3. An internationally recognized certificate of compliance shall serve as evidence that the genetic resource which it covers has been accessed in accordance with prior informed consent and that mutually agreed terms have been established, as required by the domestic access and benefit-sharing legislation or regulatory requirements of the Party providing prior informed consent.
 4. The internationally recognized certificate of compliance shall contain the following minimum information when it is not confidential:
 - a. Issuing authority;
 - b. Date of issuance;
 - c. The provider;
 - d. Unique identifier of the certificate;
 - e. The person or entity to whom prior informed consent was granted;
 - f. Subject-matter or genetic resources covered by the certificate;
 - g. Confirmation that mutually agreed terms were established;
 - h. Confirmation that prior informed consent was obtained; and
 - i. Commercial and/or non-commercial use.

- kommersialisering eller kommersialisering,
 - b. oppmuntring av brukere og leverandører av genressurser til å ta inn bestemmelser i de gjensidig avtalte vilkårene om å utveksle opplysninger om gjennomføringen av disse vilkår, herunder gjennom krav om rapportering, og
 - c. oppmuntring til bruk av kostnadseffektive kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonssystemer.
2. En tillatelse eller tilsvarende dokumentasjon som er utstedt i samsvar med artikkel 6 nr. 3 bokstav e) og gjort tilgjengelig for mekanismen for informasjonsutveksling, skal utgjøre et internasjonalt anerkjent sertifikat for overholdelse.
 3. Et internasjonalt anerkjent sertifikat for overholdelse skal tjene som bevis på at det er gitt tilgang til den aktuelle genetiske ressursen i samsvar med et forutgående informert samtykke, og at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår i henhold til nasjonale lover eller regler om tilgang og fordeling av fordeler hos den part som gir forutgående informert samtykke.
 4. Det internasjonalt anerkjente sertifikatet for overholdelse skal minst inneholde følgende opplysninger, når de ikke er fortrolige:
 - a. utstedende myndighet,
 - b. utstedelsesdato,
 - c. leverandør,
 - d. unik identifikasjon for sertifikatet,
 - e. den person eller enhet som har fått forutgående informert samtykke,
 - f. bevisets gjenstand, eller de genetiske ressursene som beviset gjelder,
 - g. bekreftelse på at det er fastsatt gjensidig avtalte vilkår,
 - h. bekreftelse på at det er innhentet forutgående informert samtykke, og
 - i. kommersiell og/eller ikke-kommersiell bruk.

Article 18

Compliance with mutually agreed terms

1. In the implementation of Article 6, paragraph 3 (g) (i) and Article 7, each Party shall encourage providers and users of genetic resources and/or traditional knowledge associated with genetic resources to include provisions in mutually agreed terms to cover, where appropriate, dispute resolution including:

Artikkel 18

Overholdelse av gjensidig avtalte vilkår

1. Hver part skal, når den gjennomfører artikkel 6 nr. 3 bokstav g) og i) samt artikkel 7, oppmuntre leverandører og brukere av genressurser og/eller tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser til å ta inn bestemmelser i gjensidig avtalte vilkår som dekker eventuell tvisteløsning, herunder:

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- a. The jurisdiction to which they will subject any dispute resolution processes;
 - b. The applicable law; and/or
 - c. Options for alternative dispute resolution, such as mediation or arbitration.
2. Each Party shall ensure that an opportunity to seek recourse is available under their legal systems, consistent with applicable jurisdictional requirements, in cases of disputes arising from mutually agreed terms.
 3. Each Party shall take effective measures, as appropriate, regarding:
 - a. Access to justice; and
 - b. The utilization of mechanisms regarding mutual recognition and enforcement of foreign judgments and arbitral awards.
 4. The effectiveness of this article shall be reviewed by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol in accordance with Article 31 of this Protocol.

Article 19

Model contractual clauses

1. Each Party shall encourage, as appropriate, the development, update and use of sectoral and cross-sectoral model contractual clauses for mutually agreed terms.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically take stock of the use of sectoral and cross-sectoral model contractual clauses.

Article 20

Codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards

1. Each Party shall encourage, as appropriate, the development, update and use of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards in relation to access and benefit-sharing.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall periodically take stock of the use of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards and consider the adoption of specific codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards.

- a. jurisdiksjonen de vil henwise tvisten til,
 - b. lovgivningen som får anvendelse, og/eller
 - c. mulighet for utenomrettslig tvisteløsning, for eksempel mekling eller voldgift.
2. Hver part skal sørge for at en mulighet for klageadgang er tilgjengelig i deres rettssystem i overenstemmelse med gjeldende rettslige krav ved tvister om de gjensidig avtalte vilkårene.
 3. Hver part skal treffe nødvendige, effektive tiltak med hensyn til:
 - a. mulighet for rettslig prøving, og
 - b. bruk av mekanismer for gjensidig anerkjennelse og fullbyrding av utenlandske dommer og voldgiftsavgjørelser.
 4. Partsmøtet for protokollpartene skal vurdere hvor effektiv denne artikkel er, i samsvar med artikkel 31 i denne protokoll.

Artikkel 19

Modell for kontraktbestemmelser

1. Hver part skal oppmuntre til at det utarbeides oppdateres, og benyttes, alt etter hva som er hensiktsmessige, sektorielle og tverrsektorielle modeller for kontraktbestemmelser i de gjensidig avtalte vilkårene.
2. Partsmøtet for protokollpartene skal jevnlig gjøre opp status for bruken av sektorielle og tverrsektorielle modeller for kontraktbestemmelser.

Artikkel 20

Atferdsregler, retningslinjer og anbefalt praksis og/eller standarder

1. Hver part skal oppmuntre til at det utarbeides, oppdateres og benyttes, alt etter hva som er hensiktsmessig, frivillige atferdsregler, retningslinjer og anbefalt praksis og/eller standarder i forbindelse med tilgang og fordeling av fordeler.
2. Partsmøtet for protokollpartene skal jevnlig gjøre opp status for bruken av frivillige atferdsregler, retningslinjer og anbefalt praksis og/eller standarder, og vurdere å vedta spesifikke atferdsregler, retningslinjer og anbefalt praksis og/eller standarder.

Article 21

Awareness-raising

Each Party shall take measures to raise awareness of the importance of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources, and related access and benefit-sharing issues. Such measures may include, *inter alia*:

- a. Promotion of this Protocol, including its objective;
- b. Organization of meetings of indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- c. Establishment and maintenance of a help desk for indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- d. Information dissemination through a national clearing-house;
- e. Promotion of voluntary codes of conduct, guidelines and best practices and/or standards in consultation with indigenous and local communities and relevant stakeholders;
- f. Promotion of, as appropriate, domestic, regional and international exchanges of experience;
- g. Education and training of users and providers of genetic resources and traditional knowledge associated with genetic resources about their access and benefit-sharing obligations;
- h. Involvement of indigenous and local communities and relevant stakeholders in the implementation of this Protocol; and
- i. Awareness-raising of community protocols and procedures of indigenous and local communities.

Article 22

Capacity

1. The Parties shall cooperate in the capacity-building, capacity development and strengthening of human resources and institutional capacities to effectively implement this Protocol in developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition, including through existing global, regional, subregional and national institutions and organizations. In this context, Parties should facilitate the involvement of indigenous and local communities and relevant stakeholders, including non-

Artikkel 21

Bevisstgjøring

Hver part skal treffe tiltak for å øke bevisstheten omkring betydningen av genressurser og tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser, og omkring spørsmål om tilgang og fordeling av fordeler i den forbindelse. Slike tiltak kan blant annet være:

- a. å fremme denne protokoll og dens formål,
- b. å organisere møter for urbefolknings- og lokalsamfunn og relevante aktører,
- c. å opprette og vedlikeholde en brukerstøtte for urbefolknings- og lokalsamfunn og for relevante aktører,
- d. å drive opplysningsarbeid gjennom et nasjonalt utvekslingssenter,
- e. å fremme frivillige atferdsregler, retningslinjer og anbefalt praksis og/eller standarder i samråd med urbefolknings- og lokalsamfunn og relevante aktører,
- f. å fremme innenlandsk, regional og internasjonal utveksling av erfaringer,
- g. å utdanne og lære opp brukere og leverandører av genressurser og tradisjonell kunnskap knyttet til genressurser om deres forpliktelser i forbindelse med tilgang og fordeling av fordeler,
- h. å trekke urbefolknings- og lokalsamfunn og relevante aktører inn i gjennomføringen av denne protokoll, og
- i. å skape økt bevissthet om felleskapsprotokoller og prosedyrer i urbefolknings- og lokalsamfunn.

Artikkel 22

Kapasitet

1. Partene skal samarbeide om oppbygging og utvikling av kapasitet og om styrking av menneskelige ressurser og institusjonell kapasitet, slik at denne protokoll kan gjennomføres på en effektiv måte hos parter som er utviklingsland, og særlig i de minst utviklede land og små øystater blant dem samt hos parter med overgangsekonomier, herunder gjennom eksisterende globale, regionale, subregionale og nasjonale institusjoner og organisasjoner. I denne sammenheng bør partene legge forholdene til rette for at urbefolknings- og lokalsamfunn og relevante aktører kan medvirke, her-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- governmental organizations and the private sector.
2. The need of developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition for financial resources in accordance with the relevant provisions of the Convention shall be taken fully into account for capacitybuilding and development to implement this Protocol.
 3. As a basis for appropriate measures in relation to the implementation of this Protocol, developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition should identify their national capacity needs and priorities through national capacity self-assessments. In doing so, such Parties should support the capacity needs and priorities of indigenous and local communities and relevant stakeholders, as identified by them, emphasizing the capacity needs and priorities of women.
 4. In support of the implementation of this Protocol, capacity-building and development may address, *inter alia*, the following key areas:
 - a. Capacity to implement, and to comply with the obligations of, this Protocol;
 - b. Capacity to negotiate mutually agreed terms;
 - c. Capacity to develop, implement and enforce domestic legislative, administrative or policy measures on access and benefit-sharing; and
 - d. Capacity of countries to develop their endogenous research capabilities to add value to their own genetic resources.
 5. Measures in accordance with paragraphs 1 to 4 above may include, *inter alia*:
 - a. Legal and institutional development;
 - b. Promotion of equity and fairness in negotiations, such as training to negotiate mutually agreed terms;
 - c. The monitoring and enforcement of compliance;
 - d. Employment of best available communication tools and Internet-based systems for access and benefit-sharing activities;
 - e. Development and use of valuation methods;
 - f. Bioprospecting, associated research and taxonomic studies;
- under ikke-statlige organisasjoner og privat sektor.
2. Det skal fullt ut tas hensyn til behovene for finansielle ressurser til oppbygging og utvikling av kapasitet til å gjennomføre denne protokoll, i samsvar med de relevante bestemmelser i konvensjonen, hos parter som er utviklingsland, og særlig i de minst utviklede land og små øystater blant dem samt hos parter med overgangsekonomier.
 3. Som et grunnlag for hensiktsmessige tiltak i forbindelse med gjennomføringen av denne protokoll bør parter som er utviklingsland, og særlig de minst utviklede land og små øystater blant dem samt parter med overgangsekonomier, identifisere sine nasjonale kapasitetsbehov og prioriteringer gjennom egenvurdering av nasjonal kapasitet. Når dette skjer, bør disse parter støtte kapasitetsbehov og prioriteringer i urbefolknings- og lokalsamfunn og hos relevante aktører, som de selv har identifisert, og vektlegge kvinners kapasitetsbehov og prioriteringer.
 4. Til støtte for gjennomføringen av denne protokoll kan oppbygging og utvikling av kapasitet blant annet rettes mot følgende nøkkelområder:
 - a. kapasitet til å gjennomføre denne protokoll og oppfylle dens forpliktelser,
 - b. kapasitet til å fremforhandle gjensidig avtalte vilkår,
 - c. kapasitet til å utarbeide, gjennomføre og håndheve interne rettslige, administrative eller politiske tiltak om tilgang og fordeling av fordeler, og
 - d. landenes kapasitet til å utvikle endogen forskningskapasitet med sikte på å tilføre deres egne genressurser verdi.
 5. Tiltak i samsvar med nr. 1 – 4 kan blant annet være:
 - a. rettslig og institusjonell utvikling,
 - b. fremme av likeverd og rimelighet i forhandling, slik som opplæring i å framforhandle gjensidig avtalte vilkår,
 - c. overvåkning og håndheving av samsvar,
 - d. bruk av de beste tilgjengelige kommunikasjonsverktøyene og internettbaserte systemene for virksomhet knyttet til tilgang og fordeling av fordeler,
 - e. utvikling og bruk av verdsettingsmetoder,
 - f. bioprospektering, tilknyttet forskning og taksonomiske studier,

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- g. Technology transfer, and infrastructure and technical capacity to make such technology transfer sustainable;
 - h. Enhancement of the contribution of access and benefit-sharing activities to the conservation of biological diversity and the sustainable use of its components;
 - i. Special measures to increase the capacity of relevant stakeholders in relation to access and benefit-sharing; and
 - j. Special measures to increase the capacity of indigenous and local communities with emphasis on enhancing the capacity of women within those communities in relation to access to genetic resources and/or traditional knowledge associated with genetic resources.
6. Information on capacity-building and development initiatives at national, regional and international levels, undertaken in accordance with paragraphs 1 to 5 above, should be provided to the Access and Benefit-sharing Clearing-House with a view to promoting synergy and coordination on capacity-building and development for access and benefit-sharing.
- g. teknologioverføring samt infrastruktur og teknisk kapasitet til å sikre at den blir varig,
 - h. økte bidrag til bevaring av biologisk mangfold og en bærekraftig bruk av dets komponenter fra virksomhet knyttet til tilgang og fordeling av fordeler,
 - i. særlige tiltak for å øke relevante aktørers kapasitet i forbindelse med tilgang og fordeling av fordeler, og
 - j. særlige tiltak for å styrke kapasiteten i urbefolkningsgrupper og lokalsamfunn, ved å vektlegge kvinnes kapasitet i forbindelse med tilgang til genetiske ressurser og/eller tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser i disse samfunnene.
6. Informasjon om oppbygging og utvikling av kapasitet på nasjonalt, regionalt og internasjonalt nivå, i samsvar med nr. 1 – 5, skal oversendes mekanismen for informasjonsutveksling med sikte på å fremme synergi og samordning av oppbygging og utvikling av kapasitet i forbindelse med tilgang og fordeling av fordeler.

Article 23

Technology transfer, collaboration and cooperation

In accordance with Articles 15, 16, 18 and 19 of the Convention, the Parties shall collaborate and cooperate in technical and scientific research and development programmes, including biotechnological research activities, as a means to achieve the objective of this Protocol. The Parties undertake to promote and encourage access to technology by, and transfer of technology to, developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and Parties with economies in transition, in order to enable the development and strengthening of a sound and viable technological and scientific base for the attainment of the objectives of the Convention and this Protocol. Where possible and appropriate such collaborative activities shall take place in and with a Party or the Parties providing genetic resources that is the country or are the countries of origin of such resources or a Party or Parties that have acquired the genetic resources in accordance with the Convention.

Artikkel 23

Teknologioverføring og samarbeid

I samsvar med konvensjonens artikkel 15, 16, 18 og 19 skal partene samarbeide innenfor rammen av tekniske og vitenskapelige forsknings- og utviklingsprogrammer, herunder bioteknologisk forskning, som et middel til å oppfylle denne protokolls formål. Partene forplikter seg til å fremme og stimulere tilgangen til teknologi for, og teknologioverføringen til, parter som er utviklingsland, og særlig til de minst utviklede land og små øystater blant dem samt til parter med overgangsøkonomier, for å skape og styrke en solid og levedyktig teknologisk og vitenskapelig basis for å oppfylle konvensjonens og denne protokolls formål. Når det er mulig og hensiktsmessig, skal et slikt samarbeid finne sted hos og med den eller de parter som leverer genressurser og som er disse ressursenes opprinnelsesland, eller en eller flere parter som har ervervet de genetiske ressursene i samsvar med konvensjonen.

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Article 24

Non-Parties

The Parties shall encourage non-Parties to adhere to this Protocol and to contribute appropriate information to the Access and Benefit-sharing Clearing-House.

Article 25

Financial mechanism and resources

1. In considering financial resources for the implementation of this Protocol, the Parties shall take into account the provisions of Article 20 of the Convention.
2. The financial mechanism of the Convention shall be the financial mechanism for this Protocol.
3. Regarding the capacity-building and development referred to in Article 22 of this Protocol, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, in providing guidance with respect to the financial mechanism referred to in paragraph 2 above, for consideration by the Conference of the Parties, shall take into account the need of developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and of Parties with economies in transition, for financial resources, as well as the capacity needs and priorities of indigenous and local communities, including women within these communities.
4. In the context of paragraph 1 above, the Parties shall also take into account the needs of the developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing States among them, and of the Parties with economies in transition, in their efforts to identify and implement their capacity-building and development requirements for the purposes of the implementation of this Protocol.
5. The guidance to the financial mechanism of the Convention in relevant decisions of the Conference of the Parties, including those agreed before the adoption of this Protocol, shall apply, *mutatis mutandis*, to the provisions of this Article.
6. The developed country Parties may also provide, and the developing country Parties and the Parties with economies in transition avail themselves of, financial and other resources for the implementation of the provisions of this

Artikkel 24

Ikke-parter

Partene skal oppmuntre ikke-parter til å overholde denne protokoll og til å oversende hensiktsmessige opplysninger til mekanismen for informasjonsutveksling.

Artikkel 25

Finansieringsordning og finansielle ressurser

1. Partene skal, når de vurderer spørsmålet om finansielle ressurser til gjennomføring av denne protokoll, ta hensyn til bestemmelsene i konvensjonens artikkel 20.
2. Konvensjonens finansieringsordning skal fungere som finansieringsordning for denne protokoll.
3. Med hensyn til oppbyggingen og utviklingen av kapasitet som er omhandlet i artikkel 22 i denne protokoll, skal partsmøtet for protokollpartene, i forbindelse med føringer for finansieringsordningen nevnt i nr. 2 som partsmøtet skal behandle, ta hensyn til behovene for finansielle ressurser hos parter som er utviklingsland, og særlig de minst utviklede land og små øystater blant dem og hos parter med overgangsekonomier samt til kapasitetsbehov og prioriteringer i urbefolknings- og lokalsamfunn, herunder hos kvinner i disse samfunnene.
4. I sammenheng med nr. 1 skal partene også ta hensyn til de behov som er til stede hos parter som er utviklingsland, og særlig de minst utviklede land og små øystater blant dem samt hos parter med overgangsekonomier, i deres bestrebelser på å identifisere og oppfylle sine behov for oppbygging og utvikling av kapasitet i forbindelse med gjennomføringen av denne protokoll.
5. Retningslinjene om konvensjonens finansieringsordning som gis i relevante vedtak fra partsmøtet, herunder også vedtak fattet før denne protokoll er vedtatt, får tilsvarende anvendelse for bestemmelsene i denne artikkel.
6. Parter som er industriland, kan også stille til rådighet, og parter som er utviklingsland eller land med overgangsekonomier nyttiggjøre seg økonomiske og andre ressurser knyttet til gjennomføringen av bestemmelsene i denne

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Protocol through bilateral, regional and multi-lateral channels.

protokoll gjennom bilaterale, regionale og multilaterale kanaler.

Article 26

Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol

1. The Conference of the Parties shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.
4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall keep under regular review the implementation of this Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:
 - a. Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
 - b. Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
 - c. Seek and utilize, where appropriate, the services and cooperation of, and information provided by, competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies;
 - d. Establish the form and the intervals for transmitting the information to be submitted in accordance with Article 29 of this Protocol and consider such information as well as reports submitted by any subsidiary body;
 - e. Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol and its Annex, as well as any additional annexes to this Proto-

Artikkel 26

Partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll

1. Partsmøtet skal fungere som møte mellom partene i denne protokoll.
2. Parter i konvensjonen som ikke er parter i denne protokoll, kan delta som observatører under forhandlingene i ethvert møte i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll. Når partsmøtet fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal vedtak i henhold til protokollen bare fattes av dem som er parter i protokollen.
3. Når partsmøtet fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal ethvert medlem av partsmøtets byrå som representerer en part i konvensjonen, men som på det aktuelle tidspunktet ikke er en part i denne protokoll, skiftes ut med et medlem som velges av og blant partene i denne protokoll.
4. Partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal føre regelmessig tilsyn med gjennomføringen av protokollen og skal, innenfor sitt mandat, fatte de vedtak som er nødvendige for å fremme en effektiv gjennomføring. Det skal utføre de oppgaver den pålegges gjennom denne protokoll, og skal:
 - a. gi anbefalinger i enhver sak der det er nødvendig for å gjennomføre denne protokoll,
 - b. etablere de underliggende organer som måtte anses som nødvendige for å gjennomføre denne protokoll,
 - c. når det passer, søke og nyttiggjøre seg tjenester og informasjon som tilbys av kompetente internasjonale organisasjoner og mellomstatlige og ikke-statlige organer, og samarbeide med dem,
 - d. fastsette hvordan og hvor ofte opplysninger skal oversendes i henhold til artikkel 29 i denne protokoll, og vurdere slike opplysninger samt rapporter som utarbeides av ethvert underliggende organ,
 - e. etter behov vurdere og vedta endringer i denne protokoll og dens vedlegg, samt eventuelle nye vedlegg til protokollen som

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

- col, that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and
- f. Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol.
5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and financial rules of the Convention shall be applied, *mutatis mutandis*, under this Protocol, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
6. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat and held concurrently with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held concurrently with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
7. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.
8. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented as observers at meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, that is qualified in matters covered by this Protocol and that has informed the Secretariat of its wish to be represented at a meeting of the Conference of the Parties serving as a meeting of the Parties to this Protocol as an observer, may be so admitted, unless at least one third of the Parties present object. Except as otherwise provided in this Article, the admission and participation of observers shall be subject to the rules
- anses nødvendige for å gjennomføre denne protokoll; og
- f. utøve andre funksjoner som er nødvendige for å gjennomføre denne protokoll.
5. Partsmøtets forretningsorden og konvensjonens finansieringsregler får tilsvarende anvendelse for denne protokoll, med mindre annet besluttet ved enighet i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll.
6. Første møte i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal sammenkalles av sekretariatet og holdes i forbindelse med første møte i partsmøtet som berammes etter datoen da denne protokoll trer i kraft. Senere ordinære møter i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal holdes i forbindelse med ordinære møter i partsmøtet, med mindre annet besluttet av partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll.
7. Ekstraordinære møter i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal holdes når partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, måtte finne det nødvendig, eller når en part skriftlig anmoder om det, forutsatt at minst en tredjedel av partene har støttet anmodningen innen seks måneder etter at den er oversendt partene av sekretariatet.
8. De forente nasjoner, FNs særorganisasjoner og Det internasjonale atomenergibyrå samt enhver stat som er medlem av eller observatør i disse organisasjonene, og som ikke er part i konvensjonen, kan være representert som observatører i møter som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll. Andre organer eller organisasjoner, enten de er nasjonale eller internasjonale, statlige eller ikke-statlige, som er kvalifiserte i de saker som kommer inn under denne protokoll, og som har underrettet sekretariatet om at det ønsker å være representert som observatør i et møte som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, kan gis adgang som observatører, med mindre minst en tredjedel av de tilstedeværende partene motsetter seg dette. Med de unntak som ellers er fastsatt i denne artikkel, skal observa-

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettfærdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

of procedure, as referred to in paragraph 5 above.

tørers adgang og deltakelse være undergitt forretningsordenen nevnt i nr. 5 ovenfor.

Article 27

Subsidiary bodies

1. Any subsidiary body established by or under the Convention may serve this Protocol, including upon a decision of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. Any such decision shall specify the tasks to be undertaken.
2. Parties to the Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the proceedings of any meeting of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by Parties to this Protocol.
3. When a subsidiary body of the Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.

Article 28

Secretariat

1. The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Protocol.
2. Article 24, paragraph 1, of the Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.
3. To the extent that they are distinct, the costs of the secretariat services for this Protocol shall be met by the Parties hereto. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first meeting, decide on the necessary budgetary arrangements to this end.

Article 29

Monitoring and reporting

Each Party shall monitor the implementation of its obligations under this Protocol, and shall, at intervals and in the format to be determined by the

Artikkel 27

Underliggende organer

1. Ethvert underliggende organ som er etablert av eller i henhold til konvensjonen, kan etter vedtak i partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, arbeide til støtte for denne protokoll. Alle slike vedtak skal angi hvilke funksjoner vedkommende organ skal ha.
2. Parter i konvensjonen som ikke er parter i denne protokoll, kan delta som observatører under forhandlingene i ethvert møte i slike underliggende organer. Når et underliggende organ til konvensjonen fungerer som et underliggende organ for denne protokoll, skal vedtak i henhold til denne protokoll bare fattes av partene i protokollen.
3. Når et underliggende organ til konvensjonen utfører sine funksjoner med hensyn til saker som vedkommer denne protokoll, skal ethvert medlem av byrået i vedkommende underliggende organ som representerer en part i konvensjonen, og som på det aktuelle tidspunktet ikke er part i protokollen, skiftes ut med et medlem som velges av og blant partene i protokollen.

Artikkel 28

Sekretariat

1. Sekretariat som er opprettet i henhold til artikkel 24 i konvensjonen, skal fungere som sekretariat for denne protokoll.
2. Konvensjonens artikkel 24 nr. 1 om sekretariatets funksjoner får tilsvarende anvendelse for denne protokoll.
3. I den grad de er spesifikke, skal kostnader ved sekretariatets tjenester i forbindelse med denne protokoll, dekkes av partene i protokollen. Partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal i sitt første møte vedta de nødvendige budsjettmessige ordninger til dette formål.

Artikkel 29

Overvåking og rapportering

Hver part skal overvåke gjennomføringen av sine forpliktelser etter denne protokoll, og skal, med de tidsintervaller og på den måte som bestemmes

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, report to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol on measures that it has taken to implement this Protocol.

Article 30

Procedures and mechanisms to promote compliance with this Protocol

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall, at its first meeting, consider and approve cooperative procedures and institutional mechanisms to promote compliance with the provisions of this Protocol and to address cases of non-compliance. These procedures and mechanisms shall include provisions to offer advice or assistance, where appropriate. They shall be separate from, and without prejudice to, the dispute settlement procedures and mechanisms under Article 27 of the Convention.

Article 31

Assessment and review

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall undertake, four years after the entry into force of this Protocol and thereafter at intervals determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, an evaluation of the effectiveness of this Protocol.

Article 32

Signature

This Protocol shall be open for signature by Parties to the Convention at the United Nations Headquarters in New York, from 2 february 2011 to 1 february 2012.

Article 33

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Convention.
2. This Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization

av partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, rapportere til partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, om de tiltak den har iverksatt for å gjennomføre denne protokoll.

Artikkel 30

Prosedyrer og mekanismer for å fremme overholdelse av denne protokoll

Partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal på sitt første møte vurdere og godkjenne samarbeidsprosedyrer og institusjonelle mekanismer for å fremme overholdelsen av bestemmelsene i denne protokoll, og behandle tilfeller der bestemmelsen er brutt. Disse prosedyrene og mekanismene skal inneholde bestemmelser om å tilby råd eller bistand når forholdene tilsier det. De skal være atskilt fra og uten innvirkning på prosedyrene og mekanismene for tvisteløsning som er etablert gjennom konvensjonens artikkel 27.

Artikkel 31

Evaluerings og revidering

Partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, skal fire år etter at denne protokoll har trådt i kraft, og deretter med de intervaller som bestemmes av partsmøtet som fungerer som møte mellom partene i denne protokoll, evaluere hvor effektiv denne protokollen er.

Artikkel 32

Undertegning

Denne protokoll skal legges fram til undertegning for konvensjonspartene ved De forente nasjoners hovedsete i New York fra 2. februar 2011 til 1. februar 2012.

Artikkel 33

Ikrafttredelse

1. Denne protokoll skal tre i kraft den nittiende dagen etter den dag det femtiende ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltreldesdokument er deponert av stater eller regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon som er konvensjonsparter.
2. For en stat eller en regional organisasjon for økonomisk integrasjon som ratifiserer, godtar,

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

that ratifies, accepts or approves this Protocol or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument as referred to in paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or on the date on which the Convention enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

Article 34

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 35

Withdrawal

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Protocol by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

Article 36

Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Protocol on the dates indicated.

DONE at Nagoya on this twenty-ninth day of October, two thousand and ten.

godkjenner eller tiltrer denne protokoll etter at det femtiende instrument som nevnt i nr. 1 er deponert, skal denne protokoll tre i kraft den nittiende dagen etter den dag vedkommende stat eller regionale organisasjon for økonomisk integrasjon deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses- godkjennings- eller tiltredelsesdokument, eller den dag konvensjonen trer i kraft for vedkommende stat eller regionale organisasjon for økonomisk integrasjon, alt etter hvilket tidspunkt som kommer sist.

3. For de formål som er angitt i nr. 1 og 2, skal et dokument som er deponert av en regional organisasjon for økonomisk integrasjon ikke regnes i tillegg til de dokumenter som er deponert av medlemsstatene i en slik organisasjon.

Artikkel 34

Forbehold

Det kan ikke tas noen forbehold til denne protokoll.

Artikkel 35

Oppsigelse

1. To år fra den dag denne protokoll er trådt i kraft for en part, kan denne part på ethvert tidspunkt si opp denne protokoll ved skriftlig melding til depositaren.
2. Slik oppsigelse får virkning ett år fra den dag depositaren mottok meldingen, eller fra den senere dato som måtte være fastsatt i meldingen om oppsigelse.

Artikkel 36

Gyldige tekster

Originaleksemplaret av denne protokoll, der den arabiske, kinesiske, engelske, franske, russiske og spanske tekst har samme gyldighet, skal deponeres hos De forente nasjoners generalsekretær.

SOM EN BEKREFTELSE PÅ DETTE har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til det, undertegnet denne protokoll på de angitte datoer.

UTFERDIGET i Nagoya den 29. oktober 2010.

Annex

Monetary and non-monetary benefits

1. Monetary benefits may include, but not be limited to:
 - a. Access fees/fee per sample collected or otherwise acquired;
 - b. Up-front payments;
 - c. Milestone payments;
 - d. Payment of royalties;
 - e. Licence fees in case of commercialization;
 - f. Special fees to be paid to trust funds supporting conservation and sustainable use of biodiversity;
 - g. Salaries and preferential terms where mutually agreed;
 - h. Research funding;
 - i. Joint ventures;
 - j. Joint ownership of relevant intellectual property rights.
2. Non-monetary benefits may include, but not be limited to:
 - a. Sharing of research and development results;
 - b. Collaboration, cooperation and contribution in scientific research and development programmes, particularly biotechnological research activities, where possible in the Party providing genetic resources;
 - c. Participation in product development;
 - d. Collaboration, cooperation and contribution in education and training;
 - e. Admittance to *ex situ* facilities of genetic resources and to databases;
 - f. Transfer to the provider of the genetic resources of knowledge and technology under fair and most favourable terms, including on concessional and preferential terms where agreed, in particular, knowledge and technology that make use of genetic resources, including biotechnology, or that are relevant to the conservation and sustainable utilization of biological diversity;
 - g. Strengthening capacities for technology transfer;
 - h. Institutional capacity-building;
 - i. Human and material resources to strengthen the capacities for the administration and enforcement of access regulations;

Vedlegg

Monetære og ikke-monetære fordeler

1. De monetære fordelene kan blant annet omfatte:
 - a. Avgift for tilgang/avgift per prøve som er tatt eller er ervervet på annen måte
 - b. Forskuddsvis innbetaling
 - c. Trinnvis innbetaling
 - d. Royalty
 - e. Lisensgebyr i forbindelse med kommersialisering
 - f. Særagift til fond som støtter bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold
 - g. Lønn og preferansevilkår dersom dette er avtalt i fellesskap
 - h. Forskningsmidler
 - i. Fellesforetak
 - j. Felles eierskap til relevante immaterielle rettigheter
2. De ikke-monetære fordelene kan blant annet omfatte:
 - a. Deling av resultater av forskning og utvikling
 - b. Samarbeid om og bidrag til programmer for vitenskapelig forskning og utvikling, ikke minst bioteknologisk forskning, om mulig hos den part som leverer de genetiske ressursene
 - c. Deltakelse i produktutvikling
 - d. Samarbeid om og bidrag til utdanning og opplæring
 - e. Tilgang til anlegg for genressurser *ex situ*, og til databaser
 - f. Kunnskaps- og teknologioverføring til leverandøren av de genetiske ressursene på rimelige bestevilkår, herunder på favør- og preferansevilkår dersom dette er avtalt, særlig kunnskap og teknologi som gjør bruk av genressurser, herunder bioteknologi, eller som er relevant for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold
 - g. Styrket kapasitet til teknologioverføring
 - h. Styrket institusjonell kapasitet
 - i. Menneskelige og materielle ressurser som må til for å styrke administrativ kapasitet og kapasitet til håndheving av bestemmelser om tilgang

Samtykke til ratifikasjon av Nagoya-protokollen til konvensjon om biologisk mangfold av 22. mai 1992, om tilgang til genressurser og en rettferdig og likeverdig fordeling av fordeler som følger av bruken av disse ressurser av 29. oktober 2010

j. Training related to genetic resources with the full participation of countries providing genetic resources, and where possible, in such countries;k. Access to scientific information relevant to conservation and sustainable use of biological diversity, including biological inventories and taxonomic studies;l. Contributions to the local economy;m. Research directed towards priority needs, such as health and food security, taking into account domestic uses of genetic resources in the Party providing genetic resources;n. Institutional and professional relationships that can arise from an access and benefit-sharing agreement and subsequent collaborative activities;o. Food and livelihood security benefits;p. Social recognition;q. Joint ownership of relevant intellectual property rights.	j. Opplæring om genressurser, der land som leverer genressurser deltar fullt ut, og om mulig gjennomført i disse landk. Tilgang til vitenskapelig informasjon som er relevant for bevaring og bærekraftig bruk av biologisk mangfold, herunder biologisk registrering og taksonomiske studierl. Bidrag til den lokale økonomienm. Forskning rettet mot prioriterte behov, for eksempel matvaresikkerhet og helse, og det skal i den forbindelse tas hensyn til innenlandsk bruk av genressurser hos den part som leverer genressursenen. Institusjonelle og faglige relasjoner som kan oppstå som følge av en avtale om tilgang og fordeling av fordeler, og av påfølgende samarbeido. Matvare- og utkommesikkerhetp. Sosial anerkjennelseq. Felles eierskap til relevante immaterielle rettigheter
-
-